

Inhoud

Samenvatting rapport	2
Opvallende conclusies over de maand juli 2017.....	2
Inleiding	2
Beter Leven keurmerk juli 2017	3
Ontwikkeling van het Beter Leven keurmerk in 2016/2017.....	4
Verdeling Beter Leven keurmerk per productgroep	5
Voortgang supermarkten in periode 2014-2017	6
Commentaar van de branche.....	6

Samenvatting rapport

Opvallende conclusies over de maand juli 2017

- Hoogvliet staat nu op de vijfde plaats met 62% Beter Leven keurmerk. Dat is 56% meer dan een jaar geleden.
- ALDI als enige met Beter Leven keurmerk in de diepvries.
- LIDL met 36% de hoogste percentage houdbaar vlees met een Beter Leven keurmerk. Dat is een stijging van 16% ten opzichte van vorige maand.
- Bijna driekwart van het verse vlees heeft een Beter Leven keurmerk.

Inleiding

Supermarkten beloven al lange tijd om het gangbare varkensvlees in te ruilen voor vlees dat tenminste 1 ster heeft van het Beter Leven keurmerk (hierna afgekort tot BLK1S). Om te controleren of ze zich aan hun beloftes houden, doet Varkens in Nood maandelijks tellingen in de supermarkten. Deze worden gebundeld in de VarkensvleesMonitor.

Sinds 2011 kondigen supermarkten regelmatig aan nu écht over te stappen op varkensvlees met tenminste 1 ster van het Beter Leven keurmerk of een min of meer vergelijkbare standaard, zoals het Varken van Morgen. De progressie gaat echter langzaam, ondanks het feit dat de overgang van gangbaar naar BLK1S slechts een kwestie is van minder varkens in een hok en beter voldoen aan de wetgeving, zoals aan de eisen voor adequaat afleidings- en nestmateriaal. Zelfs LTO Varkenshouderij geeft aan dat de voorwaarden relatief makkelijk te realiseren zijn voor varkenshouders.¹

De meerprijs die supermarkten aan de boer willen betalen voor het Beter Leven keurmerk, komt gemiddeld neer op minder dan 10 cent per kilo (1 cent per ons). Dat is weinig, zeker gelet op de lage prijzen die er op dit moment voor varkensvlees worden betaald. Over een kleine vooruitgang in dierenwelzijn wordt dus heel ingewikkeld gedaan. Dat valt het Beter Leven keurmerk overigens niet te verwijten, maar wel de supermarkten.

De overgang van gangbaar naar het Beter Leven keurmerk is van groot belang voor het dierenwelzijn. Varkens in Nood heeft geconstateerd dat er bij de productie van gangbaar varkensvlees sprake is van het grootschalig overtreden van de wet en van wel 120 misstanden. Zie hierover de rapporten [Naleving dierenwelzijnswetgeving in de vee-industrie](#) en [120 misstanden in de Nederlandse varkenshouderij anno 2015](#). De overgang naar BLK1S zorgt ervoor dat een substantieel deel van de overtredingen en misstanden tot het verleden behoort.

Voor zover supermarkten zijn overgegaan op BLK1S betreft dit vooral vers varkensvlees. Bij de vleeswaren, diepvries- en lang houdbare producten als worst en conserven, lopen ze nog ver achter. Door onder andere het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL) en Jumbo wordt overigens gesteld dat het verse varkensvlees zonder Beter Leven keurmerk etiket wél voldoet aan de eisen die het Varken van Morgen-keurmerk stelt. Deze voorwaarden zijn echter minder streng dan die van het Beter Leven keurmerk, en van enig bewijs is geen sprake.

¹ <http://boars2018.com/nl/2013/05/cbl-inkoopvoorwaarden-voor-buitenlandse-varkenshouders-niet-simpel/>

Beter Leven keurmerk juli 2017

In onderstaande tabel staat een volledig overzicht van de tellingen die zijn gedaan door Varkens in Nood.

Supermarkt	Gewogen gemiddelde	Vers vlees (avondmaaltijd)	Vleeswaren (broodbeleg)	Lang houdbaar (rookworst etc.)	Diepvries
AH	79%	92%	75%	35%	0%
JUMBO	69%	86%	52%	34%	0%
VOMAR	65%	84%	45%	28%	0%
LIDL	65%	80%	50%	36%	0%
HOOGVLIET	62%	77%	48%	26%	0%
DEKA	62%	74%	54%	24%	0%
COOP	61%	77%	48%	19%	0%
ALDI	60%	90%	19%	12%	7%
DIRK	59%	76%	42%	22%	0%
PLUS	59%	74%	46%	23%	0%
EMTE	49%	61%	40%	14%	0%
SPAR	49%	59%	44%	17%	0%
JAN LINDERS	38%	63%	0%	16%	0%
DEEN	37%	48%	25%	26%	0%
Gemiddelde alle supermarkten	58%	74%	42%	24%	1%

Tabel 1: Telling juli 2017

Het gewogen gemiddelde is het gemiddelde van de vier productgroepen, gecorrigeerd op het percentage van de omzet. Zo zorgt vers varkensvlees (karbonades, spare ribs, varkenshaas) voor circa 60% van de omzet, vleeswaren voor 30% en de droge varkensvleesproducten en diepvries elk voor 5%.

Ontwikkeling van het Beter Leven keurmerk in 2016/2017

	Gewogen gemiddelde													Voortgang	
	2016						2017						T.o.v. vorig jaar	T.o.v. vorige maand	
	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul		
AH	48%	50%	58%	55%	57%	66%	54%	57%	76%	77%	75%	79%	79%	31%	0%
JUMBO	57%	51%	55%	58%	54%	55%	56%	53%	57%	68%	64%	66%	69%	12%	3%
VOMAR	39%	38%	47%	49%	45%	43%	48%	48%	57%	64%	64%	65%	65%	26%	0%
LIDL	68%	66%	66%	68%	64%	61%	67%	65%	61%	68%	64%	63%	65%	-3%	2%
HOOGVLIET	6%	7%	7%	11%	7%	13%	8%	9%	22%	24%	26%	48%	62%	56%	14%
DEKA	40%	40%	46%	41%	45%	48%	54%	57%	60%	56%	55%	60%	62%	22%	2%
COOP	43%	44%	45%	40%	41%	47%	50%	56%	59%	55%	51%	60%	61%	18%	1%
ALDI	20%	17%	17%	15%	42%	43%	26%	53%	55%	56%	60%	56%	60%	40%	4%
DIRK	48%	41%	46%	46%	38%	50%	45%	61%	60%	60%	59%	60%	59%	11%	-1%
PLUS	35%	42%	35%	37%	35%	29%	35%	41%	44%	56%	57%	58%	59%	24%	1%
EMTE	23%	23%	34%	36%	33%	33%	35%	38%	37%	45%	42%	52%	49%	26%	-3%
SPAR	44%	39%	36%	38%	35%	47%	39%	39%	47%	49%	54%	42%	49%	5%	7%
JAN LINDERS	32%	34%	33%	32%	27%	32%	31%	38%	34%	36%	44%	41%	38%	6%	-3%
DEEN	22%	22%	39%	40%	35%	36%	35%	34%	37%	38%	38%	37%	37%	15%	0%
TOTAAL	38%	37%	40%	40%	40%	43%	42%	46%	50%	54%	54%	56%	58%	20%	2%

Tabel 2: Voortgang per supermarkt varkensvlees met keurmerk

	Markt-aandeel	Gewogen gemiddelde												
		Aug 2016	Sep 2016	Okt 2016	Nov 2016	Dec 2016	Jan 2017	Feb 2017	Mrt 2017	Apr 2017	Mei 2017	Jun 2017	Jul 2017	
Albert Heijn	35	18%	21%	20%	21%	24%	20%	21%	27%	28%	27%	29%	29%	
Lidl	10	7%	7%	7%	7%	6%	7%	7%	6%	7%	7%	7%	7%	
Jumbo	18.5	10%	11%	11%	10%	11%	11%	10%	11%	13%	12%	13%	13%	
Dirk	3.8	2%	2%	2%	1%	2%	2%	2%	2%	3%	2%	2%	2%	
Dekamarkt	1.9	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	
Coop	3	1%	1%	1%	1%	1%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	
Spar	1.7	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	
Vomar	1.6	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	
Aldi	7.3	1%	1%	1%	3%	3%	2%	4%	4%	4%	5%	4%	5%	
Deen	2.1	0%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	
Emte	2.6	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	
Jan Linders	1	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	
Plus	6.2	3%	2%	2%	2%	2%	2%	3%	3%	2%	4%	4%	4%	
Hoogvliet	2.1	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	1%	1%	
Totaal	96.8	45%	50%	49%	50%	54%	49%	53%	61%	65%	64%	66%	68%	

Tabel 3: Voortgang per supermarkt met weging marktaandeel

Verdeling Beter Leven keurmerk per productgroep

	Vers vlees (avondmaaltijd)			Vleeswaren (broodbeleg)			Lang houdbaar (rookworst etc.)			Diepvries		
	Jun	Jul		Jun	Jul		Jun	Jul		Jun	Jul	
AH	90%	92%	2%	78%	75%	-3%	35%	35%	0%	0%	0%	0%
JUMBO	81%	86%	5%	52%	52%	0%	37%	34%	-3%	0%	0%	0%
VOMAR	83%	84%	1%	46%	45%	-1%	27%	28%	1%	0%	0%	0%
LIDL	80%	80%	0%	46%	50%	4%	20%	36%	16%	0%	0%	0%
HOOGVLIET	59%	77%	18%	40%	48%	8%	22%	26%	4%	0%	0%	0%
DEKA	74%	74%	0%	48%	54%	6%	24%	24%	0%	0%	0%	0%
COOP	80%	77%	-3%	37%	48%	11%	24%	19%	-5%	0%	0%	0%
ALDI	82%	90%	8%	20%	19%	-1%	8%	12%	4%	2%	2%	0%
DIRK	76%	76%	0%	44%	42%	-2%	23%	22%	-1%	0%	0%	0%
PLUS	72%	74%	2%	46%	46%	0%	23%	23%	0%	0%	0%	0%
EMTE	72%	61%	-11%	27%	40%	13%	20%	14%	-6%	0%	0%	0%
SPAR	50%	59%	9%	38%	44%	6%	16%	17%	1%	0%	0%	0%
JAN LINDERS	67%	63%	-4%	0%	0%	0%	22%	16%	-6%	0%	0%	0%
DEEN	47%	48%	1%	25%	25%	0%	27%	26%	-1%	0%	0%	0%
TOTAAL	72%	74%	2%	39%	42%	3%	23%	24%	1%	0%	1%	1%

Tabel 4: Voortgang per productgroep

Voortgang supermarkten in periode 2014-2017

In onderstaande tabel is de voortgang te zien van het aanbod varkensvlees met keurmerk sinds 2014.

	Okt 2014	Dec 2015	Jan 2016	Mrt 2016	Mei 2016	Jul 2016	Sep 2016	Nov 2016	Jan 2017	Mrt 2017	Mei 2017	Jul 2017	
Albert Heijn	54%	1 54%	2 54%	2 53%	2 50%	4 48%	3 58%	2 57%	2 54%	3 76%	1 75%	1 79%	1
Jumbo	-	32%	5 28%	6 48%	3 57%	2 57%	2 55%	3 54%	3 56%	2 57%	7 64%	3 69%	2
Vomar	-	-	26%	7 42%	5 51%	3 39%	8 47%	4 45%	4 48%	6 57%	6 64%	4 65%	3
Lidl	38%	2 57%	1 62%	1 61%	1 65%	1 68%	1 66%	1 64%	1 67%	1 61%	2 64%	2 65%	4
Hoogvliet	-	-	-	10%	11 11%	13 6%	14 7%	14 7%	14 8%	14 22%	14 26%	14 62%	5
Dekamarkt	-	-	35%	3 38%	8 38%	7 40%	7 46%	5 45%	5 54%	4 60%	3 55%	8 62%	6
Coop	-	-	-	38%	9 30%	10 43%	6 45%	7 41%	7 50%	5 59%	5 51%	10 61%	7
Aldi	-	4%	6 5%	8 5%	12 18%	12 20%	13 17%	13 42%	6 26%	13 55%	8 60%	5 60%	8
Dirk	26%	3 33%	4 33%	4 39%	7 45%	5 48%	4 46%	6 38%	8 45%	7 60%	4 59%	6 59%	9
Plus	-	39%	3 33%	5 36%	10 36%	8 35%	9 35%	10 35%	10 35%	10 44%	10 57%	7 59%	10
Emte	-	-	-	-	9%	14 23%	11 34%	11 33%	12 35%	9 37%	11 42%	12 61%	11
Spar	-	-	-	46%	4 43%	6 44%	5 36%	9 35%	9 39%	8 47%	9 54%	9 49%	12
Jan Linders	-	-	-	-	23%	11 32%	10 33%	12 27%	13 31%	12 34%	13 44%	11 38%	13
Deen	-	-	-	41%	6 30%	9 22%	12 39%	8 35%	11 35%	11 37%	12 38%	13 37%	14
Gemiddelde	32%	33%	32%	37%	35%	38%	40%	40%	42%	50%	54%	58%	

Tabel 5: Voortgang percentages varkensvlees met keurmerk vanaf oktober 2014

Commentaar van de branche

Het CBL heeft op 17 mei 2016 een persbericht uitgebracht² met daarin de stelling dat bij de supermarkten nog slechts 6% van het varkensvlees niet voldoet aan het Beter Leven keurmerk/Varken van Morgen. Ondanks herhaalde verzoeken van Varkens in Nood, NU.nl en SBR/Minister EZ weigert het CBL toelichting of onderbouwing te geven. Al eerder, in het tv-programma Radar, kwam het CBL met extreem goede cijfers. Ook toen zonder onderbouwing. De omvang van de Nederlandse biologische varkenshouderij is bijvoorbeeld minder dan 1%, maar volgens het CBL bestaat 6% van het aanbod uit biologisch (drie sterren) varkensvlees. Dit is zeer onwaarschijnlijk. De cijfers van Varkens in Nood zijn wel onderbouwd. De tellingen vinden plaats in diverse filialen van supermarkten en beperken zich tot het Beter Leven keurmerk. Bovendien zijn de tellingen steekproefsgewijs gecontroleerd met de informatie van slachterijen en van het Beter Leven keurmerk zelf.

In oktober bracht **Stichting Beter Leven keurmerk** naar buiten dat het aantal varkens met het Beter Leven keurmerk meer dan 40% stijgt in 2016. Die stijging is veel hoger dan de stijging die de VarkensvleesMonitor laat zien. Uit navraag bij de stichting blijkt hun cijfer over 2016 echter om een schatting uit begin 2016 te zijn.

Varkens in Nood heeft **Hoogvliet** vragen gesteld over het achterblijven in het overstappen naar Beter Leven vlees. Hoogvliet stelt dat het zich geïnteresseerd heeft aan het Varken van Morgen en dat het verse varkensvlees reeds voldoet aan alle eisen van het Beter Leven keurmerk. De aanvraag voor het Beter Leven keurmerk is maart gehonoreerd en Hoogvliet verwacht voor 30 juni 2017 90% Beter Leven varkensvlees in de schappen te hebben. Update: de aanvraag van Hoogvliet bij het Beter Leven Keurmerk is in juni 2017 goedgekeurd, aldus Hoogvliet.

Jumbo stelt dat veel van het varkensvlees al het Beter Leven keurmerk heeft, maar dat dit nog niet op de verpakking staat. Er is sprake van een overgangsfase, waardoor er soms van één product zowel vlees met als zonder Beter Leven keurmerk in de schappen ligt. Jumbo wil de eenheid behouden en kiest er daarom voor in deze gevallen alle producten zonder Beter Leven sticker te verkopen. Jumbo stelt zelf dat zeker 90% van het vers varkensvlees voldoet aan het Beter Leven keurmerk en heeft aangeboden dit met bewijs te staven. Inmiddels is er een gesprek geweest bij Jumbo, met als conclusie dat Varkens in Nood vasthoudt aan de eigen tellingen.

Emté stelt dat sinds 1 januari 2016 al hun varkensvlees ten minste 1 ster Beter Leven heeft. Sinds dinsdag 29 maart 2016 zijn alle verpakkingen voorzien van het etiket '1 ster Beter Leven'. Zij bedoelen hiermee het vlees dat nog niet is bewerkt of verwerkt. Varkens in Nood neemt in de tellingen ál het vlees mee, daardoor is het percentage lager dan sommige supermarktmanagers verwachten. Deze methode is gelijk aan die van de andere supermarkten.

² <http://www.cbl.nl/pers/persberichten/persbericht/article/17-mei-2016-cbl-neemt-handtekeningen-wakker-dier-in-ontvangst/>

Coop stelt dat winkels met een eigen slagerij geen Beter Leven keurmerk mogen voeren op het maalwerk. Varkens in Nood heeft daarop navraag gedaan bij Stichting Beter Leven en is tot de conclusie gekomen dat deze bewering juist is. In de telling is daarom een extra filiaal van Coop opgenomen die geen eigen slagerij heeft. Hierdoor is de telling nauwkeuriger geworden. Met COOP is samen geteld, en COOP toonde zich na afloop tevreden.

ALDI is van mening dat de cijfers van Varkens in Nood niet altijd juist zijn. Een vergelijking tussen de cijfers die ALDI noemt en die van Varkens In Nood zijn juist ten gunste van ALDI. Varkens in Nood telt het aanbod in de winkel zelf, dus vanuit de optiek van de consument. Deze methode is gelijk aan die bij andere supermarkten. Afwijkingen zijn desalniettemin mogelijk, maar het gaat dan met grote mate van zekerheid om relatief geringe afwijkingen, die zowel ten gunste als ten nadele kunnen zijn, en niet om grote, misleidende verschillen. Met een medewerkster van ALDI is geteld en de tellingen van ViN bleken juist te zijn, alleen neemt ViN meer producten mee dan ALDI.

In een [voorlichtingsvideo](#) stelt **Albert Heijn** dat zij vanaf 2011 alleen nog varkensvlees verkopen met een Beter Leven keurmerk-ster. Uit de tellingen van Varkens in Nood blijkt dat dit niet juist is. In januari 2016 verkocht Albert Heijn 18% vers varkensvlees zonder Beter Leven keurmerk. In april 2017 is dit nog altijd 10%.